

Sygn. akt IV U 590/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 listopada 2021 roku w Sieradzu

odwołania A.S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 4.10.2021 r. Nr (...)

w sprawie A.S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o wysokości emerytury

oddala odwołanie.

Sygn.akt IV U 590/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 04.10.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 01.09.2021 r., w oparciu o art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 291) odmówił A.S.prawa do przeliczenia emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ wskazał, że zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia, tj. sumy zwaloryzowanego kapitału początkowego i kwoty zwaloryzowanych składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego podzielonej przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. Zaznaczono, że do wniosku wnioskodawczyni nie dołączyła nowych dokumentów, mających wpływ na wysokość świadczenia.

W odwołaniu od decyzji ZUSA.S. podniosła, że organ rentowy w procesie ustalania wysokości emerytury wybrał niekorzystne dla niej lata pracy i jako podstawę wyliczeń przyjął najmniej korzystne okresy składkowe, mimo że ubezpieczona wykonywała w okresie od 1 kwietnia 1979 r. do 31 grudnia 1989 r pracę w wymiarze 1,5 etatu w Przedsiębiorstwie (...) w (...) Skład (...) w Z. i równoległe w wytwórni (...) w Z.. Odwołująca zaznaczyła, że organ pominął najkorzystniejszy dla niej okres, który powinien stanowić podstawę obliczenia kapitału początkowego. W odwołaniu został również zawarty wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu ustalenia prawa i wysokości świadczeń z FUS na okoliczność wysokości emerytury ubezpieczonej, podstawy wymiaru świadczenia z uwzględnieniem rzeczywistej podstawy wymiaru i prawidłowo obliczonego kapitału początkowego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego ubezpieczonej uwzględniono podstawę wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy ze wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 99,81% (wariant najkorzystniejszy). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego obliczony z kolejnych 10 lat kalendarzowych wyniósł 79,24%. Organ zaznaczył, że do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia wynikające z zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z (...) z lat 1987-1989, z kart płacy (...) z okresu od 02.10.1972 do 31.12.1986r. i od 01.01.1990 r. do 06.06.1991 r. oraz z okresu zatrudnienia w (...) od 01.04.1979 r. do 31.12.1989 r.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 12 czerwca 1991 r. A. S. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o rentę inwalidzką; we wniosku wskazano, że do ustalenia podstawy wymiaru renty należy przyjąć wynagrodzenie wypłacone za okres 3 kolejnych lat kalendarzowych z ostatnich 12 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1987 r. do 31 grudnia 1987 r. Do wniosku zostało załączone m.in. zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wystawione w dniu 11.06.1991 r. przez (...) w Z., określające wysokość wynagrodzenia, uzyskanego przez A. S. w latach od 1987 r. do 1989 r. oraz stosunek sumy wynagrodzeń pracownika do sumy przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce społecznej, który wyniósł 99,81%. Decyzją z dnia 09.07.1991 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał A.S. rentę inwalidzką od dnia 07.06.1991 r.; w decyzji określono wskaźnik wysokości wynagrodzenia wynoszący 99,81%.

(wniosek, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, decyzja w aktach rentowych)

Decyzją z dnia 07.03.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił dla A.S., ur. (...) kapitał początkowy na dzień 01.01.1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład przyjął: - podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1.218,57 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty z tytułu niezdolności do pracy ustalony w decyzji o jej przeliczeniu w związku ze zmianą podstawy wymiaru – w wysokości 99,81%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 99,81% przez kwotę bazową, tj. kwotę bazową określoną w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS ($99,81\% \times 1.220 \times 1.220,89 \text{ zł} = 1.218,57 \text{ zł}$), - okresy składkowe w wymiarze 18 lat, 8 miesięcy, 6 dni, tj. 224 miesiące, - współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, który wyniósł 79,58%, - średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 63 lat, wynoszące 209 miesięcy; kapitał początkowy na dzień 01.01.1999 r. wyniósł 110.546,37 zł. Decyzją z dnia 18.09.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 13.09.2019 r. o zmianę podstawy wymiaru odmówił ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 01.01.1999 r. ponieważ przedstawione dowody nie powodują zmiany wartości kapitału początkowego.

(decyzje w aktach kapitałowych)

W dniu 28.03.2013r. A. S. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 04.04.2013 r. organ rentowy przyznał A.S. emeryturę od 27.03.2013 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Podstawę obliczenia emerytury zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emeryturę ustalono jako równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

W dniu 4 kwietnia 2019 r. A.S. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. z zapytaniem, czy ustalając wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego co do okresu 1979-1988 zostały uwzględnione wynagrodzenia z półtora etatu. W odpowiedzi z dnia 15.04.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował, że do ustalenia kapitału początkowego uwzględniono: za okres zatrudnienia w Wytwórni (...) - od

02.10.1972 r. do 31.12.1986 r. oraz od 01.01.1990 do 06.06. 1991 r. minimalne wynagrodzenie obowiązujące w tym okresie, ponieważ nie zostały udokumentowane kwoty osiągniętego wynagrodzenia, - za okres od 01.01.1987 r. do 31.12.1989 r. wynagrodzenia na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 11.06.1991 r.; za okres zatrudnienia w (...) od 01.04.1979 do 31.12.1989 wynagrodzenie na podstawie przedłożonych list płac.

W dniu 30 lipca 2019 r. A. S. złożyła w organie rentowym kopię otrzymanej odpowiedzi wraz z załączonymi kopiami list płac z Wytwórni (...) w Z.. W dniu 09.09.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. zawiadomił A. S. o wszczęciu postępowania w sprawie wydania z urzędu decyzji ustalającej prawidłową wysokość świadczenia wskazując, że z dokumentów przedłożonych w dniu 30.07.2019 r., tj. kart wynagrodzeń wynika, że w okresie od 03.07.1974.r do 10.07.1974 r. ubezpieczona przebywała na urlopie bezpłatnym, przez co po wyłączeniu tego okresu ze stażu pracy kwota emerytury zmniejsza się. W dniu 13 września 2019 r. A. S. złożyła w organie rentowym pismo informujące, że nie może stwierdzić, czy w okresie od 03.07.1974 r. do 10.07.1974 r. korzystała z urlopu bezpłatnego; jednocześnie wniosła o ponowne przeliczenie kapitału początkowego z uwzględnieniem brakujących list płac. Decyzją z dnia 18.09.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z 30.07.2019 r. odmówił A. S. prawa do przeliczenia emerytury. Organ wskazał, że zgodnie z art. 26 ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty, będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia, tj. sumy zwaloryzowanego kapitału początkowego i kwoty zwaloryzowanych składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego podzielonej przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. Wskazano, że po ponownym przeliczeniu kapitału początkowego z uwzględnieniem dodatkowych wynagrodzeń jego wartość nie uległa zmianie w związku z tym brak podstaw do przeliczenia emerytury. W dniu 1 września 2021 r. A. S. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno-rentowego wskazując, że ma źle przeliczone świadczenie. Decyzją z dnia 04.10.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił A. S. prawa do przeliczenia emerytury

(wnioski, odpowiedź, kopie list płac, zawiadomienie o wszczęciu postępowania z urzędu, decyzje w aktach emerytalnych)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A.S.jest niezasadne. Organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do przeliczenia emerytury na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 19.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2021r., poz. 291 – dalej „ustawa”), zgodnie z którym, w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Sformułowane w art. 114 ust. 1 ustawy, na zasadzie alternatywy nierozłącznej, przesłanki wznowienia postępowania, to przedłożenie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń bądź ich wysokość. Z treści powołanego przepisu można wyprowadzić wniosek, że hipotezą omawianej normy prawnej objęte są tylko okoliczności nieznane organowi rentowemu, ale istniejące przed wydaniem decyzji, bowiem z użytego w tym przepisie sformułowania „ujawniono” wynika, że chodzi w nim o okoliczności nieznane organowi rentowemu w chwili rozstrzygnięcia o prawie do świadczenia.

W ocenie Sądu zaskarżona decyzja odpowiada prawu. Żądanie odwołującej sprowadza się do żądania przeliczenia emerytury w sposób, jaki został wskazany we wniosku złożonym w organie rentowym w dniu 13 września 2019 r. W efekcie złożenia tego wniosku, w dniu 18 września 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wydał dwie decyzje; jednak dotyczyła odmowy ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 01.01.1999 r., kolejna zaś odmowy przeliczenia emerytury. Składając w dniu 1 września 2021 r. wniosek o przeliczenie emerytury A.S. nie przedstawiła żadnych nowych dowodów lub okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji z dnia 13 września 2019 r., które miałyby wpływ na wysokość świadczenia. Już tylko ubocznie można podnieść, że nowym dowodem w rozumieniu powołanego art. 114 ustawy emerytalnej nie jest wnioskowany w odwołaniu dowód z opinii biegłego. Wniesione przez odwołującą odwołanie zostało oparte na założeniu, że wysokość emerytury jest zbyt niska

ze względu na wadliwie ustaloną wartość kapitału początkowego a dla wykazania swoich racji ubezpieczona wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego celem zweryfikowania poprawności wyliczenia świadczenia przez organ rentowy. Jednocześnie odwołująca nie podniosła żadnych zarzutów do przedstawionego przez organ rentowy sposobu wyliczenia świadczenia. Przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c. w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd może dopuścić dowód z opinii biegłego z odpowiedniego zakresu. Dowód z opinii biegłego tym różni się od innych dowodów, że jego celem nie jest w zasadzie ustalanie faktów mających znaczenie w sprawie, lecz udzielenie sądowi wyjaśnień w kwestiach wymagających wiadomości specjalnych. Innymi słowy, sąd może i powinien korzystać z pomocy biegłego w zakresie wymagającym wiadomości specjalnych. Zauważyć należy, iż konieczność powołania biegłego wynika z charakteru sprawy, do której rozstrzygnięcia potrzebne są wiadomości specjalne. Zgodnie z treścią art. 227 k.p.c., przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, co uprawnia sąd do selekcji zgłoszonych dowodów w wyniku przeprowadzonej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 lutego 2014 r., sygn. I PK 236/13). Oznacza to, że samo złożenie wniosku dowodowego nie obliguje sądu rozpoznającego sprawę do przyjęcia tego wniosku. Istotna jest w tej kwestii analiza wszelkich okoliczności faktycznych, które mają być tym dowodem wykazane. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 3 października 2019 r. III AUa 1029/18 potrzeba powołania biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego przekonania strony, że wiedza fachowa biegłego danej specjalności jest konieczna dla wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy. W rozpoznawanej sprawie tak uzasadniona potrzeba powołania biegłego nie występowała. Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ §1 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł o oddaleniu odwołania.

Sławomir Matusiak

Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć w-czyni.